

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת שלח

• היהודי הקדוש •

פרשת שלח

שמעתי שהגה"ק אדומו"ר מגור זצלה"ה בעל שפת אמת זי"ע אמר בשם היהודי הקדוש זי"ע, אשר חיוב על כל אדם ללמוד בכל יום הזוה"ק פרשת שלח [קנט ע"ב] בענין מרגלים - אמר ר' שמעון מפרשתא דא אוליפנא רזא דחכמתא וכו', כל הענין. שהוא התחזקות כנגד טענות היצר הרע המפתה את הבריות.

(שיח שרפי קודש)

עמוד קטו

• תולדות אדם •

שלח לך וגו'. (יג ב) **והרצוץ** של הקדוש ברוך הוא היה גם כן לזה, שצדיקים יתורו אותה מקודם, כדי שתהא נוחה לכבוש לישראל אחר כך. רק לא רצה הקדוש ברוך הוא לצוות על זה בעצמו, כי היה נגלה לפניו יתברך עד היכן הכח הרע שנמצא שם גדול וחזק, ויצר הרע יתעצם לנגדם מאד להחטיאם ח"ו, ולקלקל השליחות. ואם היה ציווי מהקדוש ברוך הוא על זה, "וגדול המצוה ועושה, ממי שאינו מצוה" [קידושין לא.]. כמו שאמרו רז"ל [סוכה נב.]: כל הגדול מחבירו כו' - ובאם יצוה על זה, ודאי יהא

עומד לנגדם היצר בכל תוקף ועוז, להחטיאם ח"ו.

ובשביל זה אמר הקדוש ברוך הוא למשה: "אני איני מצוה לך", כדי שלא יהיה כל כך התגברות הטומאה לנגדם, כי בצווי השם יתברך יהא מזה מצוה דאורייתא. אך "אם תרצה שלח, לדעתך", והרשות נתונה בידך - כשיהיה השליחות בדרך רשות, אולי ואולי יגמרו פעולתם לטובה בהשליחות הלז.

עמוד קע

• חלקת יהושע •

שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל. (יג ב) **להבין** הענין ממרגלים, ובפרט שאיתא בתולדות אדם מא"ז זצלה"ה בשם הרבי זצלה"ה מווארקי שנתכוונו [המרגלים] לשם שמים [בכדי להראות שצריך להזהר בקדושת הארץ, לבל לדבר על ארץ הקדושה, ולהראות העונש על כך]. **אך** הענין מורה שבאמת איש ישראל אל יתיאש עצמו שרואה מצבו איך הוא רחוק מעבודת השם יתברך, ומכף רגלו ועד ראשו אין בו מתום, כי צריך להתחזק ולהאמין כי ברגע אחד יכול לקשר עצמו עם השם יתברך, ולתקן הכל, ומדוע, כי בכל

וזה יודעים מעונש נגיעים שבא על חיצוניותו
[של] האדם ולא בפנימיותו.

וזה שאיתא בפסוק, "שלח לך" – לדעתך,
שבכח הדעת של משה רבנו ע"ה יכול
לבוא כל איש ישראל ברגע אחת למדרגתו
הרמתה. "ויתורו", שמרמוז שיש לאיש ישראל
יתרון ומעלה אף בארץ כנען, בארץ גם כן
להכניע כח הסטרא אחרא, ולבוא שוב
להקדושה, וזה "אשר אני נתן לבני ישראל",
שזה הכח נטע השם יתברך בלבבות בני ישראל,
כביכול שהשם יתברך בעצמו נתן זאת לבני
ישראל, אכ"ר. שישפיע לנו השם יתברך
קדושה וטהרה שנוכל לעבדו בלב תמים.
דף כה.

• תולדות אדם •

כולם אנשים ראשי בני ישראל המה. (יג ג)
כמ"ש מהה"צ מו"ה רבי יצחק מווארקע
זצ"ל, אשר המרגלים והמקושש
ונדב ואביהוא, כולם לא היו ראויים לאותם
מעשה. כי כולם היו צדיקים, שרצו שיתקדש
שם שמים בעולם על ידיהם. היינו,
המרגלים נתנו את נפשם כדי להראות
שצריך להיזהר בקדושת הארץ לבל לדבר
על ארץ הקדושה, ולהראות מה שהגיע
אליהם על ככה. וכן המקושש נתן נפשו,
להראות איך צריכים להזהר בקדושת שבת,
שיתגלה על ידו קדושת שבת האיך הוא
גדולה. וכן נדב ואביהוא, לא היו ראויים
לאותה מעשה, כי הם היו צדיקים גדולים,
רק להראות להיות נזהר בשמירת המקדש,
שיקדש המקדש במכובדיו של מקום וכו'. –
כן היה מרגלא בפומיה תמיד.

עמוד קעה

איש ישראל נמצא חלק אלוך ממעל, כי
באמת מקושר בפנימיות, אך נעשה מסך
המבדיל, ובכך ברגע אחת כאשר שופך נפשו
להשם יתברך נמצא מקושר בפנימיות,
ונעשה מתוקן, כידוע דברי הרמב"ם על
'כופין אותו עד שיאמר רוצה אני', [מאחר
שהוא רוצה להיות מישראל רוצה הוא
לעשות כל המצוות ולהתרחק מן העבירות
ויצרו הוא שתקפון]. [וכו].

ונחזור לעניינינו, שענין ארץ ישראל הוא
זה לעומת זה, כמו שבקדושה
יכולים להתעלות, כך ח"ו להיפך,
והמרגלים חשבו שבאם ח"ו ישראל
יתקלקל בארץ ישראל לא יכול לשוב
למדרגתו, וזה שאמרו בגמרא ערכין [טו]:
דבר גדול דברו מרגלים באותה שעה וכו'
כביכול בעל הבית אין יכול להוציא כליו
משם. לרמז: ש"בכחמה יבנה בית", [משלי
כד ג]. שמרמוז על כח הנשמה וחלק אלוך
ממעל, וסברו לפי דעתם שיוכל לקלקל ח"ו
החלק הזה, שלא יכול שוב להעלות
למדרגתו הרמה, וזה אין בעל הבית יכול
להוציא כליו משם, כי "וכלי כליו רעים".
[ישעיה לב ז]. שמרמוז שלא יכול לשלוט
הנשמה שבמוח על הלב, ולתקן.

אך באמת בכל עת וזמן יכול איש ישראל
לתקן את עצמו, וזה שאמרו המרגלים
לא נוכל לעלות, שבאם יפלו ממדרגתם לא
יוכלו לעלות, ויהושע וכלב אמרו עלה
נעלה, שזה כח איש ישראל, וזה שאיתא
שלא לקחו מוסר ממרים שלקתה על עסקי
דיבה, דבאמת אף שחטא לשון הרע הוא
חטא גדול, אך אינו נוגע הפגם לפנימיות,

• היהודי הקדוש •

ויקרא משה להושע בן נון יהושע. (יג טז)
תרגום יונתן בן עוזיאל: כד חמא משה
 ענותנותי קרא משה להושע בן נון
 יהושע. פירש הגה"ק היהודי מפרשיסחא
 זי"ע זצלה"ה: כי "והאיש משה ענו" [לעיל
 יב ג] כתיב חסר יו"ד בתורה, כי היו"ד נתן
 ליהושע. וזהו כוונת התרגום יונתן: כדי
 חמא משה ענותנותי, שהיא כתוב בתורה
 ענו בלא יו"ד, מיד קרא להושע בן נון
 יהושע. (מילין יק"ן)

עמוד קיד

• דברי בינה •

ומה הערים אשר הוא יושב בהנה
 הבמחנים אם במבצרים. (יג יט)
הנה באמת יש לשאול, האין היה יכול
 להיות קלקול גדול כזה ח"ו

להמרגלים. אך בזה אנו למידין שהעיקר
 הוא לבל להיות חכם בעיניו, רק שיעשה מה
 שנאמר בתורה בפשיטות.

דהנה השינוי של המרגלים לא היה אלא
 בדבר קטן, שמשה רבינו עליו
 השלום מסר להם הסימן: הבמחנים אם
 במבצרים, שאם במחנים הם יושבים – סימן
 שהם גבורים. ואם במבצרים – הוא סימן
 שהם חלשים. והם אמרו: שאף על פי
 שיושבים במבצרים הם גבורים גם כן. וזה
 היה עיקר השינוי שלהם, אף על פי שראו
 בשכל שלהם שכך הוא, לא היה להם לשנות
 מדעת התורה, שהיא דעת משה שמסר להם
 זה הסימן, והיו צריכים להאמין אף על פי
 שלא היו בשכלם מבינים זאת, [וכו'].

וזה הוא לימוד לדורות, שאל יראה האדם
 בשכלו להיפך מהתורה. ואף על פי
 שרואה בהכל דברים ישרים, אבל כיון שהיא

מעשי הצדיקים

ויתורו את ארץ כנען. (יג כ)

וכמו ששמעתי מאבי הקדוש מו"ר [מרן הרה"ק מלענטשנא] זצלה"ה זי"ע ששאלו
 אותו אם לקנות עבורו בית מעכו"ם, והשיב בזה הלשון: כשישראל מקדש הבית בתורה
 ותפלה נתהווה ממילא מבחינת ארץ כנען ארץ ישראל. "וכאן אי אתה זוכה לבנים אבל
 בארץ ישראל תזכה לבנים" [רש"י ריש פר' לך], וקודם לזה לא היה לאבי הקדוש
 זצלה"ה זי"ע בנים ואחר כך כשנכנס להבית תהלה לקל זכה לבנים ובנות ברוך ה'.
 (תולדות אדם)

(תורת הרה"ק מלענטשנא)

אור יקרות

מאוצרו של הרה"ח חיים שלום פרוש ז"ר

למטה יהודה כלב בן יפנה – כל מי שלבו שלם במעשיו, ופיו ולבו שוין – כלב – זוכה לכך
 שיפונה ויסתלק ממנו כל רע – בן יפנה – .

(ר' משה יחיאל אלימלך מלברטוב, ויאמר משה)

ברוך הוא גזור על האדם מתחלת ברייתו להיות צדיק או רשע. אין הדבר כן, אלא כל אדם ראוי לו להיות צדיק כמשה רבינו".

כח איש ישראל פ"ד

• זכרון משלי •

ולא תתורו אחרי לבבכם וגו'. (טו לט)
אשר עינא וליבא יהיו בדחילא ורחימא, ואז דברי תורה שמוטרים לחכימא להתקיים בלבו עדי עד. כמו שמרומז בפסוק "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, למען תזכרו", שזכרון התורה והמצוות תלויים בקדושת עינא ולבא.

עמוד ג

• היהודי הקדוש •

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. (טו לט)
פעם אחת נשאל היהודי זצלה"ה, הלא ידוע כמה החמירו חז"ל על איסור הגאות, וגם על תאות הממון, ומדוע לא נזכר בתורה איסורן. והשיב: שנרמז בתורה איסורן בפסוק זה, שאחרי אותיות 'לב' [ע"פ סדר אלפא ביתא] המה אותיות 'גם' - אחר אות ל' מ', אחר אות ב' ג'. וידוע ש'גם' הוא לרבות, רומז על גאות. ואחרי אותיות 'עין' המה אותיות כסף.

וזהו פירוש "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", היינו האותיות שאחר אותיות 'לב', שהמה 'גם' שרומז על גאות, והאותיות שאחרי האותיות 'עין' שהמה 'כסף' רומז איסור תאות הממון. (עטרת לראש צדיק)

עמוד קיט

יציאה, אפילו גדר קטן מהתורה הוא אסור. וכמו בדור הזה שרוצים ללמוד חכמות חיצוניים ומלאכות שלהם, כדי שיהיה להם פרנסה, וזה איסור גמור.

• דברי בינה •

ומה הארץ השמנה היא אם רזה. (יג כ)
'שמנה' היא אותיות 'נשמה'. היינו שכל עניני הארציות שתעסקו בה, לא תסתכלו על גופניות הדבר, כי אם על כח הנשמה שבה, שהיא חיות השם יתברך השורה בתוכה.

עמוד קיח

• מבשר טוב •

ונהי בעינינו כחגבים. (יג לג)
וחטא המרגלים היה, שהכניסו יאוש בכלל ישראל. והיינו שהם הכניסו חסרון זה בכלל ישראל ר"ל ליפול לשאול ליאוש. ולכך צריך כל אחד ואחד להאמין בכוחם של ישראל, שברגע אחד יכולים לצאת מעומק השאול - לרום המעלות, ולכן אקוה שנוכל לעשות המוטל עלינו לתקן חטא המרגלים בכל עת, ובפרט מסוגל הזמן של עקבתא דמשיחא כמו שיתבאר. [וכו'].

וכן מה שיש בכל דור ודור, חוסר אמונה בכוחות עצמו ובכוחות ישראל לרומם עצמו - שורשו ויסודו בחטא המרגלים.

שהרי כל אחד ואחד, יבוא לבוא קרוב למדרגת משה רבינו ע"ה, כמו שכתב הרמב"ם [דעות ה ב] "אל יעבור במחשבתך דבר זה שאומרים טפשי אומות העולם, ורוב גולמי בני ישראל, שהקדוש